

13.32x25.73	1	10 עמוד	הארץ - כותרת	13/08/2023	87180647-1
עמותת חברים לרפוא - 16110					

לראשונה: תרופה לסרטן השד הוציאה חולה ממצב של היפוגליקמיה קשה

בית חולים הדסה עין כרם. שיתוף פעולה נרחב צילום: אוהד ציוגנברג

עידו אפרתי

רופאים מבית החולים הדסה עין כרם הצליחו לטפל בהיפוגליקמיה באמצעות תרופה שמיועדת לטיפול בסרטן השד. התרופה ניתנה למטופל חולה בסרטן ריאות שסבל מהיפוגליקמיה חריפה, לאחר שהטיפול המקובלים לא הועיפו. הצלחת הטיפול היא פריצת דרך מדעית, שתוארה במאמר בכתב העת *The New England Journal of Medicine*.

היפוגליקמיה (נפילת סוכר) היא מצב שבו רמת הסוכר בדם צונחת בחדות וגורמת לתופעות קשות. אם אינה מטופלת ביעילות, היא עלולה לגרום לאובדן הכרה, לפרכוסים ואף למוות.

במקרה המדובר גבר בן 57, חולה בסרטן ריאה מתקדם, פונה לבית החולים כשהוא מחוסר הכרה וסובל מהיפוגליקמיה חריפה. הרופאים ניסו את כל הטיפולים הקונוונציונליים אך לא הצליחו לאזן את רמת הסוכר בגופו.

"המטופל סבל מסיבוך נדיר שבו הגידול מפריש חלבון שגורם להיפוגליקמיה חריפה", מסביר פרופ' גיל ליבוביץ', מנהל יחידת הסוכרת במרכז הרפואי הדסה. "הגידול שחרר חלבון שהגביר בצורה קיצונית את קליטת הסוכר בשריר, ונגרמה לו ירידה חדה מאוד של הסוכר בדם. זהו סיבוך מוכר, אך עד היום לא נמצא לו טיפול מוכח", הוא אומר.

מורכבות המקרה הצריכה שיתוף פעולה נרחב בין המחלקות בבית החולים. לצד רופאי יחידת הסוכרת היו מעורבים בטיפול גם ד"ר אביעד זיק, רופא במחלקת קה לאשפוז יום אונקולוגי; פרופ' אביבית כהן מהמחלקה לאנדוקרינולוגיה; ד"ר מתן פישר, סגן מנהל מחלקת גנימית ואנדוקרינולוג; וד"ר יעל ריאח, חוקרת במחלקה לאנדוקרינולוגיה.

בניסיון להעלות את רמת הסוכר בדם של החולה, הוא טופל במגוון תרופות קונוונציונליות וקיבל עירוני גלוקוז מדי יום. הטיפול הרגיל לא הועיל, והרופאים החליטו לחפש

"בתוך כמה שעות מרגע שניתן הטיפול מצבו של החולה השתפר בצורה מדהימה. ראינו עלייה הדרגתית ברמות הסוכר בדם שלו, וכבר מהיום השני המטופל הפסיק לסבול לחלוטין מהיפוגליקמיה", מספר ליבוביץ'. בעקבות הממצאים החיוביים הסכימה גם יצרנית התרופה לממן למטופל את התרופה כטיפול חמלה, לשארית חייו.

כדי לבסס את מנגנון הפעילות של התרופה יצרו הרופאים מהדסה קשר עם פרופ' שולמית לבנברג, ראש המעבדה להנדסת רקמות ותאי גזע בפקולטה להנדסה ביורפואית בטכניון. יחד עם הדוקטורנטית במעבדה, חגית שוחט, הוכיחו הרופאים והחוקרים לראשונה את ההשפעה של התרופה על קליטת הגלוקוז בתאי השריר והסבירו את האופן שבו התרופה מונעת היפוגליקמיה.

"התוצאות שאליהן הגענו היו חדימשמעיות ומאוד מרגשות", טוען ליבוביץ'. "התוצאות נראו תוך כמה שעות והבנו שהגענו לדבר יוצא דופן שיכול לתת פתרון פשוט יחסית לבעיה קשה מאוד. אנחנו מקווים שפרסום המאמר יוביל לשימוש נרחב יותר בתרופה זו עבור חולים הסובלים מהיפוגליקמיה קשה שנותרו ללא מענה עד עתה, וכי נגישות התרופה תעלה עבור מטופלים אלו", אומר ליבוביץ'.

פתרונות לא שגרתיים. "התחלנו לחקור עד שהגענו לתרופה בשם אלפלסיב (Alpelisib), המיועדת לטיפול בסרטן השד", אומר ליבוביץ'. "התרופה גורמת לעיכוב המסלול שמופעל על ידי אותו חלבון שאחראי לקליטת הסוכר המורגבת בשריר, ובכך מעלה את רמת הסוכר בדם. המנגנון מעורב לא הוכח, אבל ידענו שאין לנו מה להפסיד – מצבו של המטופל הידרדר, היינו חייבים לפעול מיד".

המטופל סבל מסיבוך נדיר של סרטן ריאה, שבו הגידול מפריש חומר שגורם להיפוגליקמיה

אלפלסיב היא תרופה יקרה, שמחירה עשרות אלפי דולרים למטופל. היא נמצאת בסל הבריאות מאז 2021 אך מיועדת לטיפול בחולות בסרטן השד בלבד. "משפחתו של המטופל לא יכלה לממן את הטיפול, וכאשר הגשנו בקשה לחברת התרופות לטיפול חמלה נענינו בשלילה – בשל היעדר ידע שקדם בספרות הרפואית לגבי שימוש בתרופה בהקשר הנוכחי".

ואולם, בסיוע ארגון "חברים לרפואה", הצליחו הרופאים לקבל את התרופה בכמות שמאפשרת מענה ראשוני למטופל.